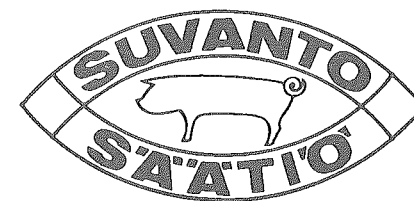

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 5 1990

HEINÄKUU

TURISTIT ASEMATIELLÄ. On kokoontuneet ruokailuun.

Tervetuloa Juupajoelle

Elokuun ensimmäisenä viikonvaihteena vietettävät Sakkola-juhlamme ovat kolmannet täällä Juupajoella. Kun ensimmäiset pitäjäjuhlamme v. 1977 täällä pidettiin, esitelin lehtemme palstoilla kuntaamme, mutta nyt tähän ei liene suuremmin tarvetta koska uskon, että teillä tulevat juhluvieraamme ainakin useimmilla on aikaisemmilta käyneiltänne muistona tieto siitä millainen ja missä on Juupajoki. Sen verran voin kuitenkin mainita, että tämän pienen kuntamme kehitys on kääntynyt myönteiseksi. Asukasluku on lievässä nousussa, rakentaminen ja muu elinkeinotoiminta on vilkastunut ja työllisyystilanne hyvä. Lähimmän parin kolmen vuoden suuria rakennushankkeita ovat oman peruskoulun yläasteen rakentaminen ja

kunnan virasto- ja palvelukeskuksen saaminen Korkeakoskelle.

Tulevan juhlamme valmistelut olemme hoitaneet Juupajoen—Karjala-seuran voimin ja hyvässä yhteistyössä muiden paikkakuntalaisten kanssa. Juhlapaikkoina ovat entiset tutut: Juupajoen kirkko, seuratalo Suomela ja Korkeakoskella sijaitseva uusittu liikuntahalli.

Myös juhlien ohjelma on pääasiassa entisen tapainen: Lauantai-ilta na hartaustilaisuus kirkossa ja muistojen ilta Suomalassa, sekä sunnuntaina juhla jumalanpalvelus kirkossa kunniakäynteineen haudoilla ja päiväjuhla liikuntahallissa.

Koska juhlaohjelma on tarkemmin toisaalla lehdessämme en siitä tässä enempää kuin, että juhlapuhujaksi on lupautunut Karjala-liiton uusi pu-

heenjohtaja kenraaliluutnantti evp. Rauno Meriö.

Me juhlan järjestäjät toivomme, että te entiset sakkolalaiset jälkeläisinne mahdollisimman runsasluokuisina saapuisitte vieraaksemme. Kun nyt näyttää siltä, että vihdoinkin kesänä pääsemme joukolla vierailemaan entisillä kotipaikoilla, on entistä parempi syy kokoontua yhdessä kertoilemaan kokemuksia ja näkemyksiä nykyisestä Sakkolasta.

Omalta kohdaltani haluan vielä aivan erikoisesti toivottaa tervetulleeksi menneitä muistelemaan ja uudelleen tutustumaan ne rippikoululaiset, jotka jokseenkin tasan viisikymmentä vuotta sitten Kylmäkosken kirkossa koulunsa kävivät ja joiden joukossa itsekkin olin. Kuinkahan moni on jo poistunut joukostamme ja kuinkahan monelle täytyy kohdatessa sanoa: ”Kuka sie oikein uot”? Toivon, että tänne tultuanne ottaisitte yhteyden allekirjoittaneeseen

heeenjohtaja kenraaliluutnantti evp. Rauno Meriö.

SAKKOLA-JUHLAT Juupajoella 4—5. 8. 1990

LAUANTAINA 4. 8. klo 18.00 ILTAKIRKKO Juupajoen kirkossa
klo 19.30 MUISTOJEN ILTA Suomalassa

SUNNUNTAINA 5. 8. klo 10.00 JUHLAJUMALANPALVELUS Juupajoen kirkossa
KUNNIKÄYNTI ja KUKKIEN LASKU Sankarihaudalle ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä
klo 13.30 PÄIVÄJUHLA Korkeakosken liikuntahallissa
Juhlapuhujana Karjalanliiton pj. RAUNO MERIÖ

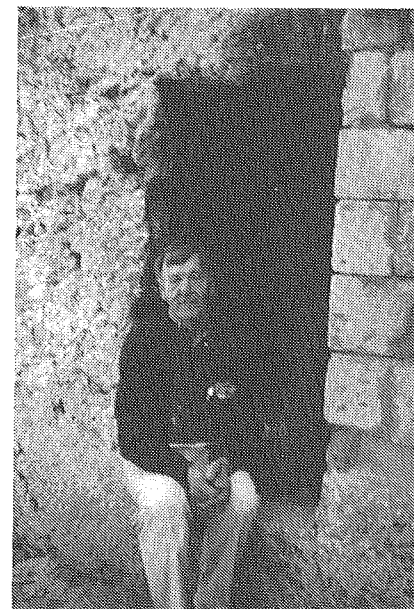
TERVETULO A MUKAAN!

JUHLATOIMIKUNTA

Israel, luvattu maa, jossa kävimme

Tammikuun lopulla Oriveden kirkkoherra Ilmari Mustonen kävi tervehtimässä vakavasti sairaana olevaa Jukka-poikaamme. Kahvipöydässä keskustellessamme hän kertoi, että lähtisi Pyhään maahan matkanjohtajaksi huhtikuun lopulla ja että mukaan mahtuisi vielä joitakin. Olimme jo aiemmin suunnitelleet matkaa sinne, ja nyt se sitten suotiin kohdallemme.

Jerusalem, Jerusalem, kaupunki ylhäinen... Kun sitten olimme Jerusalemissa, tuntui kuin olisimme olleet lähellä taivasta. Koulupoikana luettiin uskontokirjasta, Vilakkalan hyvässä ja hyväopettajaisessa koulussa, Getsemanen puutarhasta, Betlehemistä, Nasaretista ja sen tapahtumista sekä muista Jeesuksen elämään liittyvistä raamatullisista asioista. Muistan hyvin, että nämä tapahtumapaikat tuntuivat silloin olevan täysin tavoittamattomissa. Olimme nyt

Hautakammion kynnyksellä.

kuitenkin vuonna 1990 omin silmin, käsin ja jaloin kosketuksissa kaiken siihen, mikä silloin tuntui mahdottomalta.

Getsemanesta Golgatalle

Getsemanessa paljon nähneet oljypuun rungot seisoivat samoilla juurilla kuin Jeesuksen aikana. Golgatan kalliokumpu ja sen haljenneet harmaat kallioseinät kertoivat meille kaikkein keskeisimmän Vapahtajan kärsimyksestä. Alempana pienellä kalliotasanteella oli kallioseinämässä aukko ja sen sisällä Jeesuksen hautakammio. Niin — meille nykyajan ihmisille suuria tapahtumia, liian suuria ajateltavaksi ja käsitettäväksi.

Kärsimystie, tuskien tie, Via dolorosa, jossa on neljätoista eri tapahtumapaikkaa, oli kuitenkin vähän pettymys. Tuskien tiestä oli tehty markkinapaikka. Kauppakujaa jatkui ylös saakka ja se päättyi Pyhän haudan kirkkoon.

Itkumuurilla jätin kirjoitetun rukouspyynnön muurin rakoseen, jos-

sa pyysin pojalleni uutta tervettä sydäntä. — Miksi hänen täytyy kärsiä? — Siksikö, että meillä muilla olisi hyvä olla? Niinhän Jeesuskin kärsi ja kuoli meidän kaikkien puolesta.

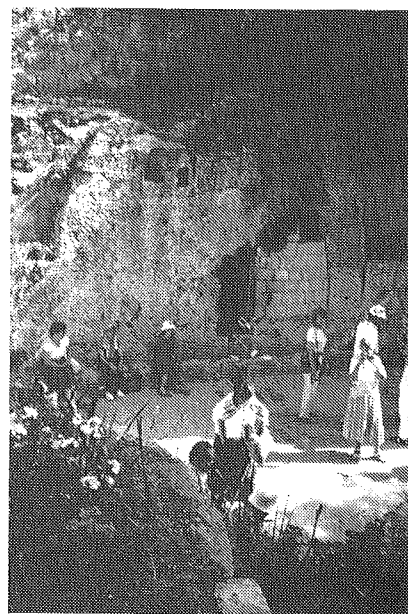
Kammottavaa nähtävää olivat keskitysleirin kuvat natsien murhaamien kuuden miljoonan juutalaisen muistolle pystytetyssä rakennuksessa, Yad Vashemissa. Nimi, joka ei koskaan katoa. Seuraavat lauseet, jotka liittyvät noihin kauhutapahtumiin koskettivat varmasti jokaista matkalaista: — Nöyryytään ja nousta vastarintaan

— Unohtaminen johtaa pakkosiirtolaisuuteen

— Muistaminen johtaa lunastukseen

Ehtoollishetki Getsemanen Puutarhahaudalla kuin myös Gennesaretin järven rannalla oli vaimolleni ja minulle tapahtuma, joka ylittää kaikki elämässämme aikaisemmat, suuret, kansainvälisetkin juhlahetket.

Matkamme suuntautui myös Egyptiin, ja kyllä ero oli suuri. Kairon liikenne oli sinänsä näky ja kokemus. Purjehdus Niilillä ja laivaret-

Getsemanen puutarhahaudan hautakammion aukko.

ki faaraoiden kylässä oli Egyptin parasta antia.

Tämän päivän Pyhää maata

Israelissa kaikki on rauhallista. Kaupungit, liikenne ja talouselämä olivat länsimaista. Tasangot, joilla juuri oli viljankorjuu leikkupuimureineen alkamassa, olivat viljavia. Vilja kylvetään tammikuussa ja korjataan vapun tienoilla, ja yleensä otetaan vain yksi sato. Mahdollisuuksia olisi kahteenkin, mutta keinokastelu kuumana kesäaikana tullee liian kaliksi.

Vaikuttavia historiallisia paikkoja oli paljon. Nähtiin ja kosketeltiin Antonia-linnan aitoja pohjakiviä. Näillä kivillä Jeesus seisoi silloin, kun Pilatus häntä kuulusteli. Betesdan lammikon vedessä, syvällä kallioluolassa, kävimme kostuttamassa kätemme. Se oli sama lähde, jonka luona Jeesus paransi sairaita. — Nouse, ota vuoteesi ja kävele.

Punainen meri ja Eilat, Tiberias Gennesaretin järven rannalla, Haifan öljysatamakaupunki Välimeren rannalla, kuin myös tietävästi maailman vanhin kaupunki Jerikokin näh-

Hautakammion sisällä.

tiin ja koettiin. Virkistettiin Kuolleen meren suolaisissa aalloissa ja Gennesaretin kalarikkaassa järvessä. Betlehem, Paimenten keto ja syntymäseimen paikka Katariinan kirkon pohjakerroksessa muistuttivat meille joulun tapahtuman. — Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja. Nasaretin kukkulat ja rinteet olivat samat, joille Jeesus parhaina nuoruusvuosiin vaelasi. Jumalan varassa oli mei-

dänkin siellä turvallista vaeltaa — niin myös täällä Suomessa.

Haluamme kiittää matkajohtajamme kuin myös koko matkaseuruettamme tuestanne, jota saimme monista esirukouksista Jukka-pojamme odottaessa vaikeaa sydänsiirtoleikkausta.

— Muruja on elon onni, suurin osa suruja.

Samppa Viskari

Muistoja Karjalasta

Kesä tekee tuloaan ja Karjalan kaipuu sytty rinnassa, sekä muistuu mieleen ne rakkaat Suvannon rannat joita minäkin lapsena kuljin.

Kaikki niemet ja lahdet oli tuttuja. — Ei se Karjalan kaipuu meiltä jää, koska olemme siellä parhaat nuoruus vuodet viettäneet ja sen maan hyväksi työme tehneet ja kodit rakentaneet.

Se sota oli Karjalan kansan ikävinä aikaa, kun kodit jäi ja tuntemattomaan tulevaisuuteen tähyiltiin...

— Kyllä Jumala on meistä huolen pitänyt ja saamme vielä asua vapaassa maassa. Jonka ovat nuoret miehemme verellään lunastaneet, taistellussa Synnyinmaansa puolesta... Ketkä eloonkin jäivät, niin liekö kukaan terveenä sodasta tullut? Karjalan miehien mieltä painoi raskaana murheena se, kun kotikonnut täytyi jättää. Ne jäivät raunioina.

Sakkolan kirkkokin on kadonnut, jossa minäkin rippikouluni kävin ja monet kirkkomatkat tehtiin Suvantoa pitkin Lapinlahden rannasta Mustaniemen rantaan, josta oli vain pieni kävelymatka kirkkoon.

Ne kaikki on nyt muistoja vain.

Minä olen vanha ja sairas, mutta ahdistuksen pimeässä loistaa risti

kirkkaimmin. Ahtaan portin kynnyksellä meiltä riisutaan kaikki oma vanhurskaus. Kristityn elämän kaikki virtaukset johtavat käsittämättömään armoon Täivaan kotiin. Tämän lehden välityksellä lähetän terveisiä entisille ystäville ja tutuille!

Jenny Ylikoski
ent. Harttiinin Jenny
Lapinlahdesta

Valokuvia toimittajan lapsuus- ja nuoruusmaisemista Sakkolan Petäjärveltä 1990

Kotipihaa ei enää ole tällä kummulla. Puutarha, pihakoivut, kotipihlajat ja 100 metriä kuusialtaa on kadonnut.

Toimittaja sisarensa kanssa entisessä kotimetsässään, jossa juuri on hakkaus päättynyt. Etualalla entinen "omenakuoppa".

Nykyinen Saarniaistenkosken silta Saijanjoessa.

Saarniaistenkoski alkaa 100 metriä myötävirtaan, jossa oli Pausun tatarimyly.

Koselassa on Eemil Lampun v. 1943 rakentamaa asuinrakennusta jatkettu ja levennetty.

Lempi-tädin asuntoa jatkosodan ajalta on suurennettu sivusuuntiin.

Juna pysähtyi Petäjärven asemalle. Nimi on todella Petäjärvi... tosin venäjän kielellä.

Valokuvat on Unto Honkasen ja Matti Lampun kokoelmista.

Kotikunnaila Karjalanmaan

Synnyin Sakkolassa 16. 11. 1916, Viiksalahden kylässä, Karjalan Kanaksella.

Meitä oli kaiken kaikkiaan yksitoista lasta, joista kuitenkin yksi kuoli jo aivan pienenä. Kasvamaan jäi vielä seitsemän poikaa ja kolme tyttöä.

Lapsuuskotini sijaitsi kauniilla paikalla, korkean kummun päällä, josta aukeni avara näköala Suvannolle.

Suvannon toisella puolella näkyi Röykkylä. Kiviniemen asemalle oli matkaa noin kuusi kilometriä. Muutaman kymmenen metrin päässä talostamme risteytyivät Kiviniemeen ja Vuokselaan johtavat maantiet.

Asuintilat käsittivät ison tuvan ja kaksi kamaria. Toinen kamari oli yksinomaan minun käytössä.

Tilakoko oli kymmenen hehtaaria viljeltyä, sekä yksitoista hehtaaria metsää.

Isä oli luonteeltaan hiljainen ja ututtera mies, joka elätti suuren perheensä maanviljelyksellä ja metsätoilla.

Äiti, vaikka oli joutunut lukemattomien kotiaskareittensa lisäksi hoitamaan ja opastamaan meitä elämän alkuun, säilytti siitä huolimatta aina iloisen ja rakastavan luonteensa.

Isoisäni asui muutaman kilometrin päässä omassa talossaan. Talo oli pitkä, yksikerroksinen rakennus, jossa hänen lisäksi asustivat myös enoni Mauno ja Jalmari.

Ottaen huomioon senaikuisten ihmisten koot, oli isoisa melkoinen poikkeus. Pituutta hänellä oli kaksi metriä ja hartiat kuin ladonovet.

Huolimatta isosta koostaan, hän oli herkkä ja musikaalinen luonne, joka harrasti, kuten Karjalan Väinämöisille kuuluikin, — kanteleen soittoa.

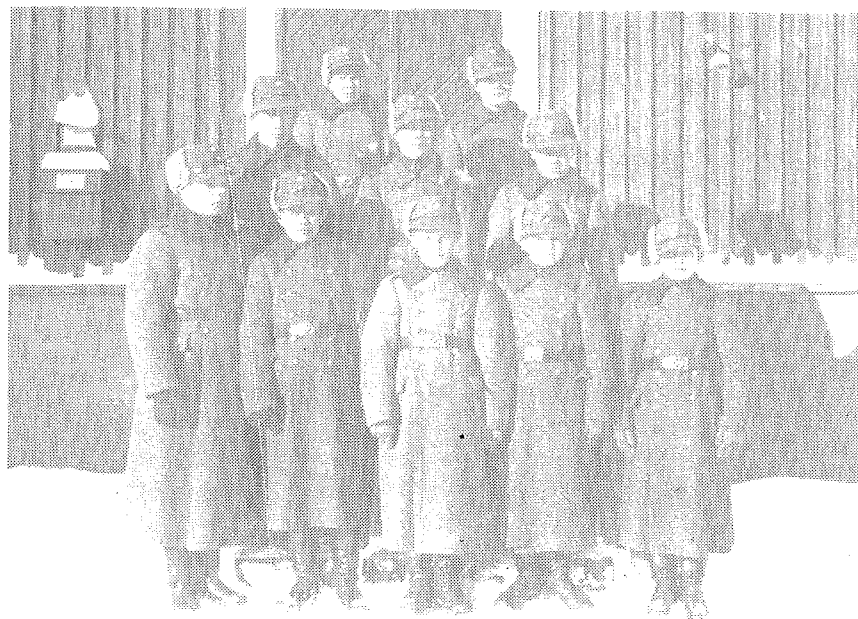
Jo pienenä poikana, paimenessa ollessani olin saanut ehkä kesäisellä aholla käyskennellessäni salaperäisen musiikkikärpäsän piston, sillä olin hyvin kiinnostunut musiikista ja palava halu oli oppia soittamaan.

Usein sunnuntaiaamuisin menin isoisäni luokse. Isoisa otti kanteleensa esiin ja soitti, sekä lauloi virsiä.

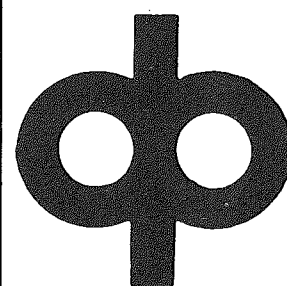
Minä pojannaskali istuin hartaana penkillä kuunnellen isoisan käsiensä ja sormien liikkeitä kanteleen kielillä seuraten.

... soi raikuen torvet ja rummut

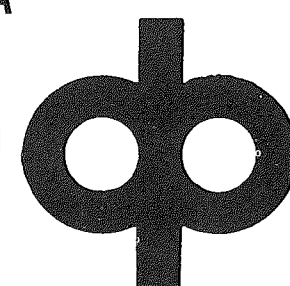
Kiviniemen kasarmit olivat lähellä ja siellä majaili joukko-osasto VJP, jonka nimi muutettiin myöhem-

Soittajapoijat 16. 4. 1930. Vasemmalta oikealle. Eturivi: Nurminen U, Kuparinen K, Huuska, Ruuna (Rantaoja) A, Romppanen K. Keskirivi Pitkänen E, Klimoff S, Viitanen O. Takarivi: Javanainen S, Nurminen E.

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI
Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

min sodassa mainetta niittäneeksi JP 4:si.

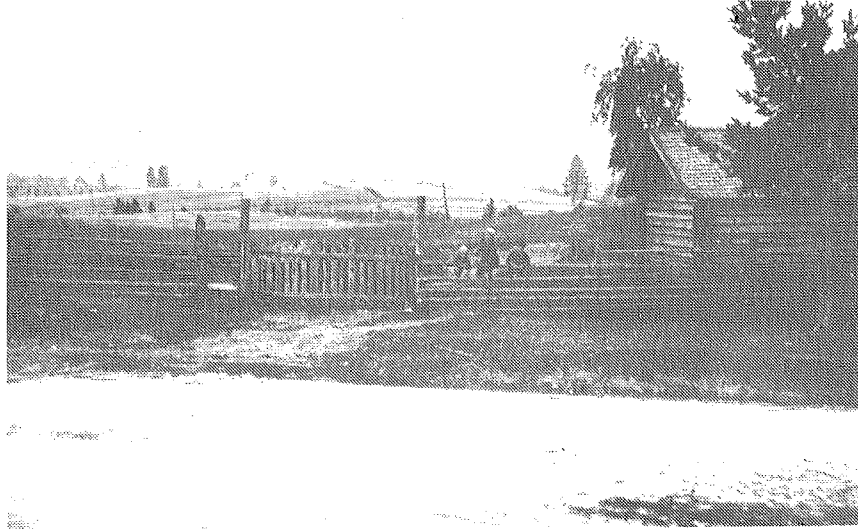
Mikä minulle oli tärkeintä, siellä oli myös Varuskunnan Soittokunta. Tiesin, että jos sinne pääsisin aukenisi minulle tie myös musiikin kiehtovaan maailmaan.

Mielessäni syttyi toivonkipinä, kun levisi tieto, että varuskuntaan otetaan uusia soitto-oppilaita.

Kun se ehkä elämäni tärkein päivä koitti, lähdin sisareni Ailin saattelemana Kiviniemen Kasarmeille Soitto-Oppilas kokeisiin.

Hetki oli jännittävä. Läpäiseekö kokeet ja pääsenkö kiinni kauan himoitsemiini musiikkiin?

Vihdoin tuli minun vuoroni. Kapellimestari Muukka istahti pianon ääreen ja näppäili koskettimista eri-

Näkymä meidän aitalta Suvannolle.

korkuisia ääniä ja minun piti "laulaa" perässä.

Tämän jälkeen oli vielä laulukoe. Pienen pojan innolla kajautin Karjalaisten Laulun. Muukan ilmeestä näki, että oppilaan tie oli minulle auennut.

Yrittäjiä oli muitakin, mutta kymmenen poikaa tuli valituiksi silläkertaan.

Pääsin soitto-oppilaaksi 1. 10. 1929. Se oli paras syntymäpäivälahja, kun täytin tovin päästä 13-vuotta.

Aluksi meidät majoitettiin Upseerikerholla sijaitsevaan tyhjään huoneeseen.

Koska jouduimme aikuisten miesten joukkoon, niin eihän "rättivarastolta" löytynyt meille sopivia sotilas-pukuja, alimittaisia kun vielä oltiin.

Ainoastaan Pitkäsen Jussi, nimismiehen poika Kiviniemestä, jota jo sukunimikin velvoitti olemaan miehenmittainen, sai varastolta sopivat asusteet. Muille naskaleille täytyi varusteet "entrata".

Musiikkihan perustuu rytmeihin ja niistä alkeista alkoi opiskelut.

Meille iskettiin rumpukapulat käsiin ja opetettiin eri rytmilajit ja niin pikkuhiljaa opittiin pärisyttelemään rumpuja.

Meille oli rakennettu pääportista vasemmalla olevan talon ullakolle asunto, johon muutimme Upseerikerholta.

Noin viidenkymmenen metrin päässä oli pataljoonan ruokala. Sen toisessa päässä oli kaksi huonetta. Toinen huone oli varattu soittokunnan harjoittelutilaksi ja toisessa sijaitti toimisto.

Aluksi me soitto-oppilaat harjoitelimme toimistossa, koska taitomme ei vielä riittänyt yhteistoimintaan jo kehittyneempien musiikkimiesten kanssa.

Sillointällöin joutuivat varuskunnassa asuvat naishenkilöt kuuntelemaan "pakkokonsertteja", sillä varuskunnan mankeli oli sijoitettu samaiseen toimistoon.

Soittokunnan kokoonpano oli minun aikamani seuraava:

Kapellimestari Armas Muukka (Urkuri-Kikkomusiikki opistosta).

Vääpeli Eino Kuparinen, Anton Liinola, Martti Leppä, Eino Mälkönen, Erik Nurminen, Kauko Romppanen, Onni Laihanen, Veikko Paa-vilainen, Olli Viitanen, Kaarlo Naskali (Olavi Arrankoski), Eino Kosonen, Olavi Huuska, Pentti Konttori, Arvo Ruuna, Antero Pongi, Onni Arose, Eino Pitkänen, E Pesonen, Ensio Kaartojärvi, Viljo Kuparinen, Yrjö Immonen, Onni Pulakka, Pentti Vulli, Eero Kyykkä, Paussu Sappinen, Urho Nurminen, Klimoff, Kuparinen, Javanainen, Robert Laihanen, Jortikka, Pitkänen, Kinnari, Silvennoinen, Kuronen ja Haapasalo.

17. 12. 1934 — 30. 9. 1935. Kävin soittokeikoilla. Kuvassa näkyy kulma kotiani. Nojaan kotikoivuun. Harmonikka oli Cooperativa, Italiassa valmistettu.

Kalervo Paukun pian ilmestyvän Kirjan aiheista ensimmäinen, jolla alamme kerronnan.

Alakoulun aikoja

Jokainen muistaa omalta kohdaltaan, miten suuri muutos elämässä tapahtuu kouluun mentäessä. Henkilökohtaisesti opin siellä aivan ensimmäisestä päivästä alkaen tuntemaan, miten siellä tavallisen mökkilläisen poika kulki.

Omasta itsestään riippuu, miten kukakin koulussa menestyy. Minäkin olin kotona tottunut elämään vapaata, luonnonläheistä elämää. Isä ja äiti olivat melkein päivät päästään työssä ja me lapset kotona, mummo tosin oli niinkuin peräänkatsomassa. Me juoksimme suurimman osan päi-

västä, varsinkin kesällä, aivan ominpäin saamatta sen kummempaa ohjausta, kuin mitä maailma antoi ja sen taas hyvin tietää, mitä se antaa. Tuntui näinollen melkein mahdottomalta sopeutua koulun asettamiin vaatimuksiin.

Opettajana oli vanhemmanpuoleinen naishenkilö. Hän suhtautui eri oppilaisiin eri tavoin. Minä jouduin istumaan ensimmäiseen pulpettiriiviin. Tämä oli sellainen pieni epäluottamuslause, olihan yleisesti tiedossa, että ensimmäiseen riviin "istutetaan" kaikkein hankalimmat op-

Melkoinen joukko miehiä, jotka ovat antautuneet musiikille.

Joukossa myös nimiä, jotka ovat tulleet kansalle tutuiksi ja rikastuttaneet omalta osaltaan Suomen musiikkielämää, kukin tahollaan.

Koko Suomen kansahan tuntee, tai on ainakin kuullut nimen, Onni Laihanen. Kuinka moni meistä on महानुक्ताan pyörähdellä "Rantakou-vun alla" tahdissa.

Kappaleeseen liittyy myös sanoituksen perusteella todellisuuspohjaa.

Rantakouvu on ollut olemassa ja sen alla istuivat nuori Onni ja Iines Vulli, jolle tämä kappale on omistettu.

Onni Laihanen oli syntynyt Muolaassa, Perkjärven kylässä. Harmonikkamestaruuksien jälkeen, rauhan tultua, hän lähti Yhdysvaltoihin, jossa soitteli yökerhoissa.

Siellä hän kuolikin.

Laihasen suku oli muutenkin musikaalista porukkaa. Laivasto liittyi heidän sukuunsa kiinteästi. Onni Laihanen lähti koulutuspurjehdukselle Suomen Joutsenen mukana vuonna -36 tai 37. Samoin Onnin mukana matkalle soittokunnasta me-

ni Olli Viitanen.

Myös Onnin serkut Robert Laihanen, sekä Olavi Laihanen palvelivat asevelvollisuutensa laivastossa.

Molemmat olivat melko hyviä soittajia.

Robert, eli Laihasen Ropsa soitte-li Helsingissä Laivaston Soittokunnassa.

Tarina kertoo ja Ropsakaan ei sitä eläessään kumonnut: "Laivaston Soittokunta marssi Espaa pitkin marsseja soitellen. Ropsa oli aina hie-man viinaan menevä ja oli jonkunverran "paukutellut" salassa.

Silloin, kuten nytkin oli torvissa telineet nuotteja varten. Ropsa kulki jälkimmäisessä rivissä, seuraten tiiviisti kappaletta nuoteista.

Jossakin kadunkulmassa soitto-kunta kuitenkin kääntyi toiselle kadulle. Ropsa ei tätä heti huomannut, vaan jatkoi tovin yksikseen matkaa soittaen.

Asiasta tuli tutkimus ja todettiin alkoholin olleen asialla. Tuli potkut.

jatkuu seuraavissa numeroissa

Olavi Huuska

pilaat. Ei silti, tuskin opettaja minun suhteeni sijoittelussa paljon erehtykään. Hankaluuksia syntyi, ei niinkään läksyjen suhteen. — Muu käyttäytymiseni enemmän tuotti opettajalle vaivaa.

Tavallisin rangaistus oli nurkassa seisottaminen, mutta kun siihen alkoi tottua, huomasi opettajakin sen tehottomaksi ja ryhtyi käyttämään uutta rangaistusmuotoa. — Piti panna kädet pulpetille kämmenpohjat alapäin ja opettaja hakkasi viivotimella sormille. Se oli vallan toista, teki kipeää. . .

Opettajanhan pitäisi olla puolueeton ja suhtautua niin rikkaan kuin köyhänkin lapseen samalla tavalla, olla yhtä ankara tai yhtä lempeä. Kai laki lienee sen silloinkin jo niin tarkoittanut. Eri asia on sitten, miten sitä käytännössä sovellettiin. Tietysti meissä oppilaisakin oli monenlaisia, enkä missään tapauksessa halua korostaa omia ansioitani, mutta vaikka yritinkin parhaan taitoni mukaan pakertaa, ei todistukseeni kuutosta parempaa numeroa herunut. Pidin tätä kyllä alakanttiin arvioituna! Eräs tyttöoppilas, vaikkei hän osannut laulaa lainkaan, arvosteltiin yhdeksikön luokkaan.

Muistan, kun kerran ulkoilutunnilla oltiin koulua vastapäätä tien toisella puolella petäjäkössä, sanottiin, että mennään "hiekalle", niin siinä leikkiessämme joku tyttö löysi hiekkaa tonkiessaan vanhan tussarin, veisen opettajalle nähtäväksi ja ihmetteli, että mikä tämä tekele oikein on?

Tunsihan Mimmi-opettaja tapauksen ja kutsui meidät kokoon. Olimme hänen ympärillään piirissä ja kat-

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU
puh. 676 100

selimme tussaria. Opettaja kutsui minut eteensä ja sanoi, että tämä kuului Paukun Armaalle, minun serkkupojalleni, joka oli entisiä oppilaitaan...

Hän ei minua suorastaan syyttänyt, mutta kaikesta kuitenkin huomasi, että "sellaisia te Paukun penikat olette."

Minä puolestani sanoin, että yhtä hyvin tussari voi kuulua Viilin omalle pojalle, poika-Kaaprelle, niinkuin häntä kutsuttiin. Tämä oli opettajalle liikaa, olinhan yrittänyt vierittää syyn aivan syyttömälle! Vaikka sanoin nähneeni Kaaprella tussarin, ei opettaja minua uskonut. Sain siitä hyvää arestia, tosin vain 15 minuuttia!

Sattui aina jotain pientä, mistä opettaja meitä villimpiä poikia rankaisi.

Kerran ensimmäisen vuoden alussa istuttiin kädet ristissä pulpetilla, taisi olla laulutunti. Silloin alkoi kuulua kovaa jyrinää. Arvasimme, että Ukkosen traktori oli tulossa ja minä juoksin kiireesti ikkunasta sitä katsomaan. Tämä tietysti ei ollut luvallista. Mimmi tuli perässäni ja tarrasi

lujalla kädellä tukkaani sekä talutti omalle paikalleni. Rangaistus oli 15 minuuttia arestia ynnä tukkapöllyä.

Tämän tyylistä opiskelua sitten jatkui ensimmäisen vuoden. Täytyy tunnustaa, etten tunnilla paljon opetusta seurannutkaan, eikä voi ihmetellä, jos numeroni todistuksessa olivat perin heikkoja.

Päästessäni ensimmäiseltä luokalta toiselle, en osannut edes kunnolla taitava. — Koulua oli kuitenkin jatkettava.

Seuraavana syksynä menin yrittämään toista luokkaa, eikä se näyttänyt yhtään paremmalta. Jouduin taas istumaan aivan opettajan nenän eteen, niinkuin ensimmäisenäkin vuonna, vaikka toisen luokan oppilaat yleensä joutuivat takimmaisiiin pulpettiriveihin.

Sain seurakseni samaan pulpettiin taas Hannes Myöhäsen, aina yhtä villin, ehkä vielä minuakin vaikeamman opiskelijan. Minä sentään kävin joka päivä koulussa, en uskaltanut isäni ankaruuden takia pinnata, mutta toisin oli Hanneksen laita. Hän kyllä lähti kotoa joka aamu niinkuin toisetkin, mutta eihän Hannes aiko-

nutkaan kouluun tulla... Jäi aina jonnekin matkalle ja opiskeli heinäladossa ja ties missä sen ajan, mitä me toiset olimme koulussa. Meidän palatessa koulusta Hannes hiippaili samoihin aikoihin kotiin.

Tällaista oli koulunkäynti minun ja joittenkin toisten poikien osalta. Tytöt olivat yleensä kiltimpiä, heiltä kun puuttui se paha sisu, jota meille pojille oli siunaantunut enemmän. Muistan, että talvella koulumatkalla aina paleli. Vaatetilanne ei suinkaan ollut toisillakaan mitenkään kehuttava, mutta minulla kait vielä muita heikompi. Eikä suinkaan lämmittänyt se että pilkkasivat minun jalkineitani. Isäni menneisyys tuli näin näkyviin vielä vuosien jälkeen. Ei silti, kyllä minä osasin myös puolustautua. Turpiin vaan!

Alakansakoulun käynti Mimmin koulussa oli jo lopuillaan, olinhan käydä junkannut sitä kohta kaksi vuotta, eikä alakoulua ollut enempää määrää käydäkään. Toisen vuoden loppupuoli alkoi jo tuntua vähän paremmalta. Sain jostain sellaista ylimääräistä innostusta koulunkäyntiin, enkä pitänyt sitä enää niin mahdottomana. Opettajakin alkoi suhtautua minuun paljon ymmärtävämmiin, ei enää jättänyt arestiinkaan kuin kerran pari kuukaudessa. Kaikki näytti muuttuvan paremmaksi. Kunnan puolesta annettiin köyhimmille oppilaille kenkiä ja minullekin kävi tuuri sikäli, että sain aivan uudet saappaat. Niissä tunsin itseni jo aivan kuin toiseksi ihmiseksi. Jatkuvasti vaivannut nuha alkoi hissukseen vähentyä, eikä nenäkään niin pahasti vuotanut. Sanaa "räkänenä", jollaisen nimen olin ehtinyt ansaita, en enää kuullut joka päivä.

Kerron vielä opettajastamme, joka meitä parhaan taitonsa mukaan yritti saada muovautumaan kunnon kansalaisiksi. Hän oli Vilhelmiina Laulajainen, silloin ehkä noin 50-vuotias. Hänen varsinainen kotikylänsä oli Taipale, missä miehensä hoiti maatilaa. Aviopari kuului paikkakunnan keskitasoa varakkaampaan väkeen.

Sota on aina vaarallista! Kotiseutumatka 1990

Meille pojille tosin entinen taistelutanner oli hyvin mielenkiintoinen ja jännittäviä tapahtumia täynnä, kun kiertelimme maastossa ja aina löysimme talvisodan jättämiä tavaroita. Kerran Kalevin ja Auliksen kanssa löysimme entisistä patteriasemista puuvartisista käsikranaatteja ja ihmettelimme, että mikä siellä varressa oikein "hölskyi"?

Kuljetimme saaliimme 5 kilometrin päästä (onneksi eivät räjähtäneet käsiin).

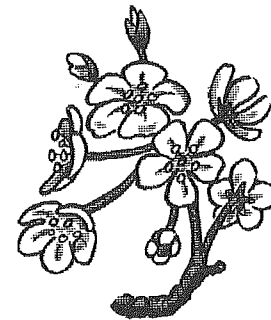
Eikä tämä ollut ainut vaarallinen työemme. Sillä löysimme saippuamaista ainetta ja koska lähellä oli hylätty korsi niin aloimme lämmittää

sillä aineella. Hyvin paloi. Oikein kamina hehkui punaisena! (Me emme pesseet itseämme KROTULILLA, niinkuin petäjärveläiset ukot, vaikka saippuaksi luulimme.) Sitä vain kovasti ihmettelimme, että kun sotilaat näkivät aineemme niin menetimme ne heti ja saimme varoituksen niihin koskemasta, vaan ilmoittaa vain löytöpaikka heille...

Mutta, ei me sitä muistettu. Taas saalistimme. Keräsimme kivääreitä ja panoksia. Kun ruutia keräsi samaan kasaan ja sytytti niin "lehahti" komeasti. Hylsyit laitoimme kivelletä ja toisella löimme ja aina pamahti.

Kaikesta huolimatta olemme kaikki pojat vielä elossa hyvä voimaisina.

Arvo Meskanen

*Sakkola, Raaju,
Suvannon rantaa;
vierasta kieltä
puhuva mies.
Automatkalla
kotoinen tuntu.
— Silti taustalla
kylmennyt lies.*

*Maantien vieressä
sankarihaudat
kertovat
kärsimyskieltä.
Harmaat, lahot
sortuneet talot
eivät virkistä
mieltä.*

*Perille päästyä
Suvannon aalto
hellän kuiskeen
kantaa:
"Kannatti tulla,
vielä on mulla
muistojen kultaa
antaa."*

Elsa Tuokko

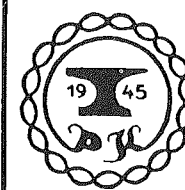
Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

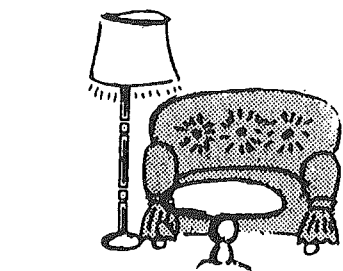
Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

**PÄRSSISEN
KONEPAJA**

35500 KORKEAKOSKI, PUH. (935) 812 04

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita

Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi
☎ (941) 845 724

Hankasalmi

PITO-KALAASI KY

JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU

AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902

VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

jatkuu

Siirin muistotilaisuus 5. 5. 1990

Oli meillä entinen Karjala
jossa Suvanto kauniina siinsi
siellä syntyä, kasvaa sai tyttönen.
Sai nimen kasteessa Siiri.

Hän onnellisena lapsuuden eli
ja kotitanhuilla käyskenteli,
kera sisarusparven neidoksi kasvoi.

Tuli kohtalon vuodet ankarat,
joutui kauaksi Karjalan väki.
Ei tiennyt, missä ja milloinka
perheenjäsen toisensa näki.

Siiri sisarusparven vanhimpana
sai työstä vastuuta kantaa,
sillä veljiä kutsui Isänmaa.
Yksi heistä sai henkensä antaa.

Hän peltoja muokkasi auraili
sekä pieniä orpoja hoivaili,
oli kaikille syli avoin.
Siiritätiä he kaipasi
ihan oman äitinsä tavoin.

Vuodet vierähti — nuo lapset
isoksi varttui.

Suku suureni — lapsia karttui.
Heillä kaikilla yhteinen Siiritäti.
Minne ikinä meni aina
luonansa pyöri
laumana pieni väki.

Koko sukukunnan nimi- ja
syntymäpäivät
ne tarkasti mielessään pysyi.
Päivät ja vuodet aina
muistissa oli,
kun niitä vain joku kysyi.

Tuliaisat sai aina jokainen,
muisti täti nuo pienokaiset.
Niitä joukolla sitten ihailtiin
onko kaikilla samanlaiset.

Monet sukkaparit suvun
miehille kutoi,
vielä lähetyksiä askarteli

Rakkaamme

AILI KAIKKONEN

o.s. Kotti
* 05. 03. 1912
† 20. 05. 1990

Kaivaten ja kiittäen
Sisko
Sukulaiset ja ystävät

Oli sinulla sydän niin lämmin ja hellä,
oli siellä paikka meillä jokaisella.
Mitään et pyytänyt, kaikkiesi annoit,
meitä aina muistit ja huolta kannoit.
Muisto kaunis voimaa antaa,
surun raskaan hiljaa kantaa.

Siunaus toimitettu läheisten läsnäollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

ja punoi.
Kuka tiennee lahjojen määrän.

Suku luoksensa usein kokoontui,
oli iloista yhteen tulla.
Monet herkkuhetket hän valmisti,
tuoksui pöydällä kakut,
kahvi ja pulla.

Vuosikymmentä kahdeksan
täyttänyt oli
Se on pitkä elämän aika.
Kevein askelin silti asteli —
missä lieenee tuo nuoruuden taika.

Ei elämä aina helppoa ollut.
Kovat olleet lie monasti
kohtalon kolhut,
ne jaksoi hän kuitenkin voittaa.
Mielessä johdatus Korkeimman,
jolloin uusi elämä koittaa.

Lie Korkeimman tahto ollut näin.
Uneen uupui hän —
yksin — hiljaa —
katsoi Luoja — elonsa lyhteen
valmistuneen.
Pois korjasi kypsää viljaa.

Siirin elämänvaiheita muistellen

JENNY

KUOLLEITA

Anna-Liisa Piitulainen os
Pitkänen syntyi 17. 7. 1894 Sakkolan
Haparaisissa, kuoli kotonaan Hä-
meenkyrössä 6. 6. 1990 95 vuoden
ikäisenä.

Hilja Maria Virkki syntyi 19.
11. 1905 Sakkolassa, kuoli 20. 4. 1990
Keravalla.

Anna Tyyne Virkki syntyi 9.
1. 1909 Sakkolassa, kuoli 19. 5. 1990
Sahalahdella.

Hilja siunattu hiljaisuudessa Saha-
lahdella. Sisarensa Annan siunausti-
laisuus 3. 6. 1990 Sahalahden kirkos-
sa ja muistotilaisuus seurakuntatalos-
sa.

Matti Kalervo Häsa syntyi 17.
2. 1908 Vpl Pyhäjärvellä, kuoli 22. 5.
1990 Tampereella. Entinen kotipaik-
ka Sakkolan Sipilänmäki.

Eino Aapro Nuora syntyi 27.
6. 1909 Sakkolassa, kuoli 13. 5. 1990
Tampereen Keskussairaalassa. Siu-
naus toimitettu 3. 6. 1990 Lempää-
län kirkossa, jonka jälkeen muisto-
tilaisuus seurakuntatalossa.

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

90 VUOTTA täytti 1. 1. 1990 An-
na Maria Makkara ja samana
päivänä täytti 85 vuotta veljensä Ju-
ho Makkara. Entinen kotikylä
Sakkolan Volossula ja nykyinen
asuinpaikka Ruovesi Kirstankulma.

90 VUOTTA täytti 18. 7. 1990
Hilda Malviina Sorsa os Kek-
ki Imatralla. Entinen kotikylä Sak-
kolan Haparainen.

Martta Kiuru syntyi 3. 1. 1914
Sakkolassa, kuoli 23. 4. 1990 Hä-
meenlinnassa. Entinen kotipaikka
Sakkolan Haitermaa.

Hannes Söder syntyi 2. 9. 1914
Sakkolassa, kuoli 30. 5. 1990 Tampe-
reella. Entinen kotikylä Sakkolan
Ojaniemi ja viimeinen kotipaikka
Ruovesi.

Matti Käppi syntyi 3. 11. 1922
Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 28. 5.
1990 Jyväskylässä.

Viljo Pulakka syntyi 24. 1.
1912, kuoli 5. 1. 1990 Kangasalla.

Viljo oli viimeinen Arkuntanhuon-
Pulakan seitsemän veljeksien sarjas-
ta, joka Sakkolasta lähdettäissään oli
vielä täyslukuinen.

Asuttuaan monilla paikkakunnil-
la, päätyi Viljo viimein Kangasalle,
jossa rakentamassaan talossa vietti
viimeiset vuosikymmenet, kunnes so-
dassa saamat vauriot sekä muut vai-
keat sairaudet viimein mursivat tä-
män iloisen ja elämänmyönteisen ih-
misen elämän.

Kukkien runsaus ja suuri saatto-
joukko, joka oli kokoontunut Kan-
gasalan Huutijärven siunauskappe-
liin saattamaan viimeiselle matkalle,
todisti, että, Viljo oli saanut laajan
ystäväpiirin, myös täällä viimeisellä
asuinpaikkakunnallaan.

85 VUOTTA täytti 18. 5. 1990 Al-
ma Kuparinen os Karppanen ja
miehensä Iivari Kuparinen täyt-
ti myös 85 vuotta 10. 7. 1990. Alma
on syntynyt Sakkolan Riiskassa, Ii-
vari Sakkolan Lapinlahdessa. Viimein-
nen kotikylä Sakkolassa oli Petäjä-
vi. Nykyinen kotipaikka Eura.

70 VUOTTA täytti 30. 4. 1990
Laina Mirjam Käiväräinen os
Ruottunen Savitaipaleen Mäntype-
rällä. Entinen kotikylänsä oli Sakko-
lan Haparainen.

60 VUOTTA täytti 23. 6. 1990 Ei-
la Leppänen os Kylläinen Noki-
an Joenpohjassa. Entinen kotikylä
Sakkolan Volossula.

60 VUOTTA täytti 2. 7. 1990 Jor-
ma Kalevi Nalli Tampereella. Hä-
nen entinen kotikylänsä oli Sakkolan
Petäjäjärvi.

50 VUOTTA täytti 23. 6. 1990
Jouko Martti Lamppu Lem-
päälässä. Vanhempien kotikylä Sak-
kolan Petäjäjärven Kosela.

85 VUOTTA täyttää 3. 8. 1990
Lempi Penttinen os Nalli Es-
poossa. Hänen entinen kotikylänsä
oli Sakkolan Petäjäjärvi. Hän oli toi-
mittajan lapsuus- ja nuoruusvuosina
palvelijana toimittajan kotitilalla yli
kymmenen vuotta.

75 VUOTTA täyttää 25. 7. 1990
Martta Maria Lindell os Kop-
panen Vammalassa. Hänen entinen
kotipaikkansa oli Sakkolan Vilakka-
lan Kovero-oja.

75 VUOTTA täytti 18. 6. 1990 Sie-
vi Hahtikari os Pappinen Punka-
laitumella. Entinen kotikylä Sakko-
lan Lapinlahti.

75 VUOTTA täytti 2. 7. 1990 soti-
lasmestari Toivo Paukkunen
Hämeenlinnassa. Entinen kotipaikka
Sakkolan Kasarmila.

**SAKKOLAN
MATKAT**
KIVINIEMI
31. 7. — 2. 8. -90

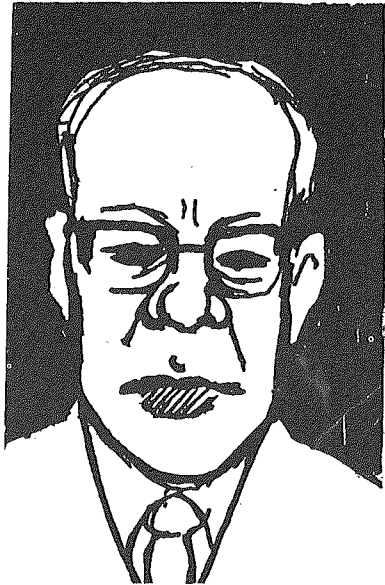
Asiasta kiinnostuneet
ottakaa yhteys (931) 175 706
Martti Karonen

Uusia ylioppilaita

URJALAN LUKIO: Kai Mar-
kus Nihti. Isä Ahti Nihti Sakkolan
Ojaniemi.

PUNKALAITUMEN LUKIO:
Taina-Riitta Nihti. Vanhemmat
Lea ja Voitto Nihti. Isän entinen ko-
tikylä Sakkolan Ojaniemi.

LEMPÄÄLÄN-VESILAHDEN
LUKIOSTA: Sanna Maarit Ho-
vi. Sannan isovanhemmat Helli ja
Tauno Uosukainen. Isän entinen ko-
tikylä Sakkolan Haparainen.

TOIMITUKSEN TUOLI

Oli huoli jo siitä, että saapuuko Sakkola-juhlien aineisto hyvissä ajoin — posti toikin tarvittavan ohjelman ja muut suunnitellut juhlapäivät. Kiitos Juupajoelle. Vaikka Juupajoelle ei liene tarjolla junakyytiä eikä linja-autoyhteyttä, niin kylä pikkuautot auttavat ja mikäs kieltaa tilaamasta tilausajoon linjuria...

Saapukaa sankoin joukoin Juupajoelle!

Tähän numeroon olen varannut kaksi sivua lapsuuteni maisemien valokuville nykynäkyminä.

Koska nyt on sankoin joukoin turistina poikettu Sakkolassa, niin kuvat ja kertomukset ovat tervetulleita toimitukseen Suvannon Seudussa julkaistavaksi.

”Sotaveteraani”-lehdestä vuodelta 1988 olen saksinut kirjoituksen ilmajokelaisen Aallon patteriston miesten ja silloisten Kiviniemen Saviojan tyttöjen yhteisistä toiminnoista. Joka uudelleen on virinnyt Lempäälässä, jonne nykyiset rouvat kutsuivat ilmajokelaiset vierailulle luokseen.

Neljä sukupolvea: Jenny Ylikoski os Harttiin, Jennyn poika Keijo Ylikoski, Keijon poika Jukka ja tämän tytär Sohvia Ylikoski.

Suvanto-säätiö ja Vesilahden Karjalaiset muistivat toimittajaa 18. 4. 1990 omistuskäiverruksin varustetulla Sakkola-viirillä, adressilla ja kukkasilla sekä mukavilla sanoilla. Kuvassa ovat toimittaja, Anna ja Yrjö Raaska. Valokuvannut Esko Kallonen.

Hyvät Kiviniemen tytöt! Onko lupaa laittaa tämä kirjoitus sellaisenaan Suvannon Seudun joulunumeroon, vai kirjoitatteko aiheesta oikein omin käsin?

Myös talvisodan valokuvista on kaipaus, sillä ei Kiviniemestä ole näkyviin osunut ainuttakaan valokuvaa. Ilmajoella lukemani mukaan niitä löytyy, joten hoitakaa tytöt tämä asia oikein hyvään malliin parin kuu-kauden sisällä! Tämä aihe talvisodan ajalta on talletettava Suvannon Seudun sivuille, ettei maine mene maan rakoon.

Kalervo Paukun julkaistavan kir-

jan aiheista on kertomus tässä numerossa. Otsikon otin Omasta päästäni. On syytä sopia miten jatkossa menetellään.

Myös Olavi Huuskalta on tullut kiitoksen ansaitsevaa aineistoa ja lisää on luvassa.

Vain postituskulut aiheuttavat harmia ja painetta tilaushintaa kohtaan. Minkäs tässäkin tapauksessa voi itseään auttaa? Ainakin vuosi 1991 mennee entisellä hinnalla, kävi sitten miten tahansa.

Syyskuussa taas tavataan ja luetaan Seutua.

Helena Kävelijä

Tällainen oli otsikko eräässä lehdessä 1960-luvulla, ja se sopii hyvin otsikoksi tähänkin kertomukseen.

Kaikki sakkolalaiset jotka muistaa Kiurun Helenan, tietävät, että hän tosiaan oli ”Helena Kävelijä”. Sillä niin kauan kuin muistan, ei hän juuri kyytiä odotellut, vaan oli aina valmis kävelemään pitkiäkin matkoja. Kotona Sakkolassa kuului asiaan kesäisin kävellä Kirkonkylän väli, yhteen suuntaan 7 km ja ainakin hautausmaalle saakka hautoja hoitamaan ja kastelemaan monesti viikon aikana.

Siinä oli hänellä oikeastaan yksi tie ja kaksi asiaa, kun sai samalla poiketa takaisin tullessaan kylässä Purpuan taloissa. Tuttu oli hänelle myös kesäisin 5 km pituinen Kylmäojan tie. Näillä pitkillä kävelymatkoilla voi samalla helskytellä sukka-putkkoja, näin syntyi sukkia, tossuja, kaksinkertaisia lapasia ym. ystäville ja naapureille. — Täytyy vielä monesti ihmetellä sitä valtavaa energiaa ja voimaa mitä tähän ihmiseen kätkeytyi — miten hän jaksoi niin paljon tehdä työtä vähällä nukkumisella ja olla aina liikkeellä!?

Kotona hän aina kiirehti kesällä peltotöitä, että ehtisi kylälle toisia auttamaan. Vapaa-ajan ongelmia-kaan ei ollut, sillä kangaspuut oli käytössä läpi vuoden, pirta paukkui ahkeraan milloin kerkesi istahtamaan ja kauniita kankaita valmistui suuret määrät kodin ja kylän tarpeisiin.

Silti nämä kotityöt ei kuitenkaan yhtään häirinneet menoa, vaan aina hän oli liikkeellä ja osallistumassa kaikkien hyvien asioiden ja harrastusten tiimoilta järjestettyihin tilaisuuksiin. — Sama toiminta jatkui vielä evakko-aikanakin.

Huomattavin kävelymatka tehtiin v. 1944 Rautalammin. Meidän piti lähteä aamulla aikaisin matkalle Lempäälään ja ensin matkustaa linja-autolla Kerkonkoskelta Suonenjoelle ja sieltä junalla edelleen. . . Tä-

Helena Kiuru oikealla, ystävänsä Hilda Suutarisen kanssa 60-luvulla.

mä suunnitelma ei onnistunutkaan, sillä Vesannolta tuleva linja-auto ei pysähtynyt eikä ottanut meitä kyytiin. Ehkä oli jo täynnä ennestään?

”Tätä ei tuo meil toista kertoa tie!” — tuumasi Helena. Seuraavana aamuna hän lähti kävelemään ja minä ajoin polkupyörällä vieressä ja matkalaukku mukavasti tavaratelineellä. Näin taittui kilometri toisen jälkeen. Ensin yli 20 km Rautalammin kirkolle, jossa vähän levähtiin ja syötiin ja taas jatkettiin matkaa toinen ”mokoma”, joten matkaa kertyi yli 40 kilometriä!

Rautalammin ja Suonenjoen välil-

lä juotiin kahvit ja hyvin kerittiin ilaksi etelään lähtevään junaan. Junat oli silloin tupaten täynnä, niin ettei istumapaikoista ollut puhuttakaan ja taidettiin välillä vain toisella jalalla seisoakin, mutta aamulla oltiin väsyneenä Lempäälässä. Lempäälän asemalta käveltiin vielä 3 km Ahtialaan ja oltiin onnellisia kun oltiin perillä.

Eikös vain. — Emäntä huomasi, että nythän tämä hyvin sattui, kun tuli työmiehiä lisää ja lähetti meidät heti ruisvainiolle työhön! Eihän täti Helena tunnustanut, että tässä väsyneitä ollaan, sellainen ajatus ei tullut toisillekaan mieleen. . .

Helena-täti oli tämän kävelymatkan aikaan jo 55-vuotias ja tottunut kävelijä — ei hän muuten tätä matkaa olisi kestänytään.

Hänelle kertyi kävelijänä vielä loppu-elämänsä aikana täällä Lempäälässä asuessaan paljon kilometrejä. Hän oli aina menossa ja missä tarvittiin piirakan paistajaa tai apua peltotöissä, niin hän oli aina valmiina lähtemään ja jaksoi aina ihan vanhuuteen saakka. Sitten tuli viimein sairaus, pitkät, surulliset vuodet, jolloin työn teko ja kävely loppui.

Usein vielä muistan Helena-tätiä, kovan työn uurastajaa ja ahkeraa kävelijää, niinkuin ystävät ja naapurit myös, jotka tulivat hänet tuntemaan.

Kiitos ja kunnia Hänen muistoleen.

Sirkka Kuoppo

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh.932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lojonen, Lempäälä.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Karjalan Liiton juhlien jälkeen

Kun istuimme kulkuetta seuraamassa Larin Parasken patsaan rapsuilla, meille näkymä oli harmi kun patsaskin jäi selän taa. Ja eräs 45-vuotias poika vierellä kysyi: ”Ketä nuo kaik oikei on?”

Tuli minulle mieleen tapahtuma, kun Heli-täti vierellään vei minut Larin Parasken haudalle Palkealan kirkon hautausmaalla. — Pieni oli kumpu.

Sitten kirkkoon, jonka nurkassa oli pieni pöytä ja täti nosti minut siihen istumaan ja tyrkkäsi karpaloita käteen! Hän komensi minut aina vierellään kävelemään, ei saanut koskaan tulla takana. Ja vielä kun tiellä oli sointainen selällään, niin ”nosta tuo oikein päin jaloilleen. . .” Ja olen minä elämäni aikana nostellut jaloilleen kaikenlaisia ötötköjä ja sonnikkaisia, aivan tähän päivään saakka.

— — —

Rippikoulu

Rippikoulu on ollut ja on vieläkin koulu jossa tytöistä ja pojista kasvatetaan kristilliseen avioliittoon kelpoisia naisia ja miehiä. ”Haetaan lusikka pois sieltä pappilan puolelta.”

Nykyisin rippikoulu suoritetaan monesti leirikouluna yhtäjaksoisesti ja täysihoidossa majoituksineen. Minun rippikouluni kolmekymmen-luvulla Sakkolassa käytiin kahdessa kahden viikon jaksossa. Aloitettiin syksyllä lókakuussa kaksi viikkoa kestäneellä kurssilla ja jatkui keväällä

Nyt kun taas elämme keskikesää, niin karjalaisia menee joukottain entistä kotiseutuaan katsomaan. Minulla on nämä seudut vielä muistojen ja muistelujen varassa johon aina muistojen lehtiä lisätään Sakkola-juhlissa. . .

— Antaa ajan mennä vaan. . . Eihän täällä voi poikaa tarttua kiinni kuin Tatin riihessä Pappisen Jussin säestyksellä ja loikkia sinne ja tänne sekä arvailla miten tässä oikein käy? Kun Raajun poikakin sanoi: On kantakirjalehmäkin tullut riiheen, kun oli minulla korvanapit korvissani! Toisen kerran lähdin naapurin Albin kanssa heinää niittämään, ”lyömään”, viikatteet olalla metsälehtoon, niin kun pääsimme perille Albin esitti, että ”käyveä istumoa. . .” Ajattelin: — Ei se aivan näin käy heinän maahan kaataminen!

Kun ikkunasta seurasin sirkkusten pesän rakentamista, niin aloin minä-

kin virkata ja valmistella ”kaasnoja” tulevalle sulhaselle, sukkia ja muita käsitöitä. . .

Kun sota alkoi pakkasin kaikki valmistamani neuleet sänkypeiton sisään, nyyttini solmin vahvasti ja kannoin sen Jalmari Kiiskin tuvan sänkyyn ja lähdin pois — missä lienee nyt minun nyyttini?

Kerran meni siskoni talon tyttären kanssa yöksi kesäaittaani, niin yöpyrkijä alkoi kopistella ovea. Talon tyttö kaski: ”Olkoa hiljoa ja mänkeä pois!” Pyrkijä vain kolisi entistä kovempaa. . . Talon tyttö sanoi: — Päästetään sille oikein jyty paukku! Poika poistui kiroillen ja yön hiljaisuus hämärti pihamaan ympärillä.

Tämmöiset muistot säilyvät mielessä aikain taa ja oman kylän elämä sellaisena kuin se jäi talvisotaan, minulle siitä hetkestä kun lähdin Tatin Martin tuvasta illalla kello 11. . .

Kyllä on kuultu monenlaista kieltä ja murretta, mutta oma kieli tuntuu maailman parhaimmalta. . . En halua mihinkään muuttaa, enkä sanojani siivilöijä. — Olkoon alussäkki ”potusta”, eteinen ”porstuva” tai ”huusi” tai

Saima!

täjän kahteen kaistaan. Kirkko, pappila ja pitäjätupa olivat Suvannon pohjoispuolella, rippikoulua pidettiin aikaisemmin pitäjätuvassa mutta myöhemmin ainakin keväisin kirkossa.

Sakkolan kylistä seitsemän oli asuttu Suvannon etelä puolelle, joka väestöstä teki lukumääräisesti sen, että ”joka toinen sakkolalainen” oli kotoisin järven etelän puoleiselta rantaalta tai muutaman kilometrin päästä Petäjäjärvi—Petojoki viljelysalueen laitamilta.

Rippikoulujen aikaan oli monesti Suvannolla kovia myrskyjä tai keväisin kelirikko, jolloin ylikulku oli hankalaa. Petäjäjärven kylästä rippikou-

Aukusti Kiurun muistelmia II

Täällä pohjoisessa myös on nyt juhannus, mutta ei aivan samanlainen, vai pitäisikö sanoa, että puitteet ja viettotavat eivät ole samanlaiset mitä olen ennen nähnyt.

Kylän laitamilta oli pienoinen kumpare, jonne vanhan tavan mukaan oli kokoontunut pääasiassa nuorisoa — joskin vanhempaakin väkeä oli mukana — hanuristi veteli rutustaan säveliä ja nuoriso koetti

luun menevät useimmin menivät vanhempiensa kysymään koulukortteeriin. Evääksi otettiin viikon tarve ruokatarpeita, ellei ollut joillakin läheistä sukulaistaloa, johon pääsi täyshoittoon.

Näin lähdin minäkin. Vanerikap-säkkiin ”omena”-kakkaroita ja tatarirynyynipiirakoita sekä vehnystä ja voita.

Kortteeri löytyi Karholasta Pitkäselältä, ”hevosiemen talosta” noin kilometrin päästä kirkolta.

Talon puolesta oli vuoteet ja niihin tarpeelliset vuodevaatteet ja aamutee, lämmintä ruokaa sekä maitoa.

Koulua käytiin myös lauantaisin. Kotikäynti jäi lyhyeksi, koska maanantaina alkoi koulu myös aamulla eikä saanut myöhästyä. Pojat ja tytöt kävivät eri aikaan rippikoulunsa.

Minä keväällä poljin rippikouluun polkupyörällä Suvannon ”ympäri”, josta matkaa kertyi noin 30 km yhteen suuntaan maantietä matkatessa.

Minun käytössäni oli 1100 markkaa maksanut SOK-merkkinen polkupyörä ja menin Petäjäjärveltä suoraan tavanomaista polkupyörä polkua ja metsäteitä. Tältä 8 km välillä ei ollut muuta hankaluutta kuin se, että noin kilometrin matka oli paras ta kulkea pyörää taluttaen rautatieta pitkin. Onneksi ei ”ratavahteja” näkynyt tällä alueella jossa kulku oli kielletty. Kun pääsin Sakkolan aseman lähelle Haitermaan kylään, niin etuakseli napsahti poikki ja meno py-

panna jalalla koreasti, sikäli kun siinä epätasaisella nurmikolla voi koreasti askeleita ottaa. Tytöillä oli vientä, kun paikkakunnan poikien lisäksi oli maantientekijöitä ja tukkilaisia. Ei ollut mitään juhla vaatetusta, pihkainen pusakka ja savinen lyyssi hyvin kelpoisia asusteita.

Aurinko paistoi vielä, vaikka kello näyttivät puoltayötä, eikä tavannoista yötä tullutkaan. Se tuntui ete-

sähtyi siihen. Onneksi oli osuuskauppa aivan lähellä josta sain ostaa uuden akselin pyörääni ja matka jatkui.

Syksyllä koulua pidettiin kirkonmällä Pitäjätuvassa. Keväällä pikkupappilassa lähellä Kirkkojokea. Reino Luukon kanssa saimme asunnoksi Virkin sahan työntekijäin erään huoneuston. . .

Pikkupappilan pihalla pojat nosittelivat suoralla kädellä lähes 20 kiloa painavaa polkupyörää kuudesta kymmeneen kertaan samalla kädellä. Reino Luukko katsoi touhua sivusta meni ja nosti polkupyörää suoralle kädelle 18 kertaa. Toiset oppilaat eivät yrittäneetkään päästä näihin lukemiin.

Näin tuli rippikoulu käytyä läpi neljässä viikossa. En jaksa muistaa, että jäikö joku luokalle? Sellaista kyllä oli aikaisemmin tapahtunut.

Minulla oli Herran Pyhällä Ehtoollisella taskussa umpikuorinen kultakello. Ei ollut rippilahja vaan hyvän naapurimme Akseli Karvosen omaisuutta. Hän pyysi minua tuomaan sen pois kellosepältä, jonne se oli viety puhdistusta varten.

Ripille pääsyn aikaan oli Suvanto jo luonut jäänsä ja päästiin höyrylaivalla kulkien aikamiehenä Hiekkarantaan ja kotikylään.

Eino Suokas
Sakkolan pitäjän
Petäjäjärven kylästä.

lästä tulleelta uskomattomalta, erikoiselta ja juhlalliselta.

Siellä etelässä laulettiin yöttömän yön vietosta, mutta se oli vain laulelua siellä, täällä todellisuutta ja siksi tämä juhannus on jäänyt muistini lokeroihin niin lähtemättömästi ja niin erikoisena — olihan yö etelän ihmiselle ennen kokematon vuonna 1928.

En muista — tuskin tulini tietämään, että mikä tuli syyksi kun työmaalla vähennettiin paljon väkeä ja minäkin jouduin muuttamaan Kittilän Pöntsöön. Siellä oli työmaana Kittilä—Muonio maantien rakentaminen. Mestarina siellä oli rakennusmestari A. Blom.

Muistaakseni Rovaniemeltä Kittilän kirkolle menin postiautolla ja siitä olisi pitänyt päästä vielä pari peninkulmaa Sirkan kylään, jossa Blom asui. Kun siinä haikailin ja kyselin mahdollista kyytiä, niin kohta tärppäsi. Kirkolla oli omilla asioillaan kauppias Kaarela ja hän oli juuri lähdössä kotiinsa Sirkan kylään. Hän oli sen työmaan kasori johon olin menossa. Voiko ihmiselle parempaa tuuria toivoa? Auto oli aivan tulitiera, ehkä ensimmäinen reisu?

Ilma oli sateen tuhrainen ja pilvinen. Tämä väli oli tavallista mäki-sempi, kun olimme tehneet matkaa muutaman kilometrin ja olimme jonkin vaaran laella niin jouduimme pilvien yläpuolelle.

Edessä olevan tunturin keskiosa oli sakean pilven peittämä, mutta ylä- ja alapuoli oli näkyvissä. Se oli mieles-täni eriskummallinen näky. Tällaiset ilmiöt olivat pian tämän matkan aikana jatkuvia, sillä maasto oli kovin mäkiä ja kumpuilevaa.

Näin pääsin perille tälle työmaalle. Pöntsön kylän laidassa oli pirtin ja kaksi kamaria käsittävä rakennus — lienee ollut Metsähallituksen rakennuttama ja omistama, mutta annettu tienrakentajien käyttöön. Siellä peräkamariissa kortteerasi Blom

rouvineen ja etukamariin sain minä asunnon, pirtissä asui työmiehiä. Itse Pöntsön kylään lieenee ollut tästä kortteerista noin kilometrin matka. Siellä oli kolme taloa, mutta yhdessä rakennuksessa asui kolme kattilakuntaa. Pari niistä taloista oli vanhoja ja ajan patina oli ehtinyt lyödä leimansa ulkokuoreen jos sisäpuolellekin. Biatan ja Oskarin talossa oli majatalon velvollisuudet — kerrottiin, että Biata kehui käyttäneensä puukkoa tarvittaessa — Oskari oli opetellut ”saarnan” ja esitti sitä rahan edestä.

Toisessa talossa asui Jussa, hän lieene ollut poikamies. Hän omisti ajoporon ja sillä ajoi puut ja heinät kotiin, vaikka hänellä oli hevonenkin, varsa, jo kolmasti valjaissa ollut — ikää ”varsalla oli vasta 23 vuotta!

Siinä samassa talossa asui lisäksi kaksi veljestä. Mistä lie elantonsa hankkineet, mutta eivät ainakaan tietoihin olleet halukkaita. Parhaastaan viihtyivät toistensa seurassa.

Samassa Jussan talossa asui vuokralainen — taisi nimenä olla Mieskonen — hän kävi jopa töissä TVH:lla!

Omalla suunnallaan asui perhe, jossa isä ja äiti kahden tyttären kanssa. Jätkät kertoivat, että mies pelkäsi maatiemiesten vievän häneltä ainoan vaimon, eikä päästänyt vaimoa pois näköpiiristään.

Tässä kylässä jokainen taaplasti omalla tyylillään. Maantietä tehtiin sen kun kerittiin ja siinä sivussa aika

kului, että piti jo kasailla vähäisiä tavaroitani Turkuun lähtöä varten. Toivoin saavani seuraavaksi kesäksi työmaan etelästä, enkä aikunut enään Lappiin tulla.

Tämä toinenkin talvi kului viikko viikolta ja kuukaus kuukaudelta yhtä ja toista tiedon jyvää hankkien.

Työmarkkinoilla oli edelleen taantumista ja minäkin jouduin tinkimään suunnitelmistani. Lapista lähdin syksyllä lopullisesti, mutta täytyi pyörtää pyhät sanansa. Niinpä otin selvää, että onko pohjoisessa yhtä hankalaa ja siinä mielessä kirjoitin rakennusmestari Blom’ille ja kyselin töitä. Vastaukseksi sain selvän luvan tulla Sirkkaan, kun koulu keväällä loppuu.

Tosin vielä varmistin huonerakennuspuolen ja siinä mielessä kävin Lappeenrannassa, mutta jäljelle jäi vain matka Kittilän Sirkkaan. Meno oli tosin pohjoisen kevään suhteen kovin aikainen töiden kannalta, mutta kuluihan aika sielläkin kesää odotellessa.

Harrastettiin monenlaista ajankulua — pelattiin pokkaa ja pyöritettiin hyrriä oikein kellosta katsoen, että kenen hyrrä pyörii kauemmin ym. . .

Mestarilla itsellään oli tosin oikeatakin ajankulua. Hän oli aikaisemmin vaimonsa kotitalosta rakentanut asunnon itselleen (ainakin kyläläisten kertoman mukaan) valtion varoilla. . . Tästä kyläläiset olivat tehneet

kantelun piiri-insinööreille, mutta kaikkien kyläläisten nimet olivat kantelussa mukana, ei ollut todistajiksi kelpaavaa! Tuli nahkapäätös.

Nyt vain kaksi kyläläistä teki seuraavan kantelun ja toiset kaikki jäivät todistajiksi! Ja niin vain kävi, että asia jälleen kuivui, ettei mitään ”rööstä” ollut tapahtunutkaan! Tänä aikana tuli kuultua paljon kaskuja, uhkauksia ja juoruja niin mielenkiintoisesti, että olen elämässäni osannut erottaa vieraan ja oman tavarantoististaan. Tuli keväät. Maantien teko alkoi. Etelässä jatkui lama ja siksi tiemieheksi tuli saman koulun ja luokan huoneenrakennuslinjan oppilas Västilä. Hän pääsi tietoihin.

Valtion töissä silloin jokainen sai itse huolehtia majoituksesta ja sosiaalisista eduista.

Kun Pöntsöstä Rauhalaan (seuraavaan kylään) oli matkaa runsaat kymmenen kilometriä, eikä välillä ollut kuin yksi Kulkujärven torppa, niin tilanne ei ollut mitenkään houkutteleva. Tässäkin torpassa yövyin kun olimme tielinjaa tarkistamassa, niin yhdessä ”keittiöpöksässä” meitä oli viisi miestä ja tuli lattia täyteen, ettei emäntä päässyt hellan luo ennen kuin yksi mies oli saanu nousemaan ylös. Rakenteilla oli pirttikin, mutta oli vasta ”kehässä”, ei ollut lattiaa, ovia eikä ikkunoita.

Me pääsimme kumminkin, oman oivalluksemme mukaan, asumaan tuvan vintille. Puupölkky istuimiksi ja Amerikan silavalaatikko kelpasi hyvin pöytänä. Vanha pärekorin pohja ikkunassa korjattiin oikein lasilla. Patjapussiin kerättiin kanervia ja asuntoomme olimme Västilän kanssa tyytyväisiä. Elelimme kuin herrat vaikkemme herroja olleetkaan.

Monet työmiehet olivat hankkineet ”rankisen”, mutta siihen tuli sade sisälle. Toiset tekivät ikkunatoman turvekammin (majan) missä oli vain miehen mentävä aukko toisessa päässä.

Mutta näin oli silti parempi kuin rakotulilla taivaan alla.

jatkuu

Kun radio Riiskassa rätisi

Jaa . . . että milloin radio tuli meille? No, se tuli syksyllä v. 1924. Majailin silloin Sakkolan pitäjän Riiskan kylässä Suvannon rannalla (vastapäätä myöhemmin kuuluisaa Kirvesmäkeä). Sattui silmiini Osuuskautan seinän ilmoituslappu, että kaupias Ukkosella on radionkuunteluilta, maksu 50 penniä. No, kun sinne meni, niin suuri tupa oli ihan täynnä uteliasta väkeä. Konstaapeli Salakka kirkolta oli sitä rakkinetta esitelmässä ja kuunteluttamassa. Tuli suunkaupalla juttua ja musiikkia tuvan täydeltä. Minäkin innostuin kovasti ja kyselin Villeltä, että mistä kummasta olet tuommoisen hankkinut? Sanoi Wiipurista ostaneensa, joltain Nuoren Voiman Liiton mieheltä. Oli se sellainen värkki, etten edes Wiipurissakaan ollut sellaista nähnyt.

Hän alkoi kaupata sitä minulle ja sai ylipuhutuksi niin, että ostin sen (3.500:-) Sitten töihin.

Antennimastot 10 metriset pihalle pystyyn, posliiniset eristäjät ja 30 metrin antenni kiinni, pää kamarin seinästä sisään ja kiinni kojeseen. Vielä lanka maajohdoksi, juotettuna kupariputkeen ja ulos seinän viereen maahan. Kyllä jännitti. Johdot koneen tappeihin. . .

Se radio oli suurin piirtein samanlainen kuin Yleisradion lähettämässä plakaatissa oli kuvattu, sellainen laatikko, noin 40 x 30 cm. Etuosa oli noin 10 cm pystyseinäinen ja sitten yläosaltaan vino, taaksekallistuva. Kojelaudassa oli alaosassa nappuloihin. Varustettu asteikolla. Niitä kääntelemällä löytyi asemia. Yläosassa taulua oli käämit, vasemmalla, samoin oikealla myös kiintonainen ja toinen saranalla ja pikku vivulla varustettu, jolla voi sitä käämiä kääntää lähemmäksi ja edemmäksi (ääni voimistui tai hiljeni, antoi kovan vihellyksen, jos liian liki joutui).

Sisusvärkeistä ei paljon ollut mi-

nulla tietoa, näkyi siellä olevan monenlaista vekotinta, joita koetin kellosepäntaidoillani tutkistella. Sieltä takaosasta läksi sitten voimajohdot voima-asemaan eli akkuun.

Toinen siima kytkettiin kovaaääniseen. Se oli sellainen erillinen torvilaitos, kuten olivat gramofonin torvet ennenvanhaan (His masters vois). Torven jalustassa oli sitten nappula, josta painamalla kytketty ääni radiosta kuuluviin. Torven jalassa oli merkki ”Löve”, joten kutsuin radiota sillä nimellä.

Kun olin kytkenyt langat paikoilleen, kierrellyt asteikkoja ja nappuloita niin jopa alkoi mölytoosasta ääntä tulla.

Olihan siitä rattoa itselle ja naapureillekin. Tämä vehje oli siihen aikaan kovin harvinainen. Ei ollut tietääkseni lähipitäjissä sellaista.

Kiviniemen Urheiluoistolla kai oli suurin piirtein samoihin aikoihin radio. Kun asia oli niin uutta, niin päätin antaa kylän koululla radioil- lan yleisölle.

Laitoin antennit ja muut vekottimet kuntoon, kovaaäänisen luokkaan, radion opettajan huoneeseen. Kokeilin johdot ja äänet ja hyvin tuntui pelaavan. Hommasin nimismieheltä luvan esitykseen, pääsymaksu 50 penniä per nokka ja kansaa luokka ja eteinen täynnä.

Mutta jotain oli viassa. Juoksin opettajanhuoneen ja luokan, mutta ei vaan vikaa löytynyt! Sitten huomasin, että akussa oli voima vähissä, että vain luurin kautta koneen luona kuului.

Selitys viasta yleisölle ja rahat takaisin. Mutta ei monikaan rahojaan ottanut, kun saivat opettajanhuoneessa kuulla luurit korvilla edes hiukan mokomaa vekotinta.

No, akku ladattiin sitten kirkolla Virkin sahalla ja kuuluvuus oli hyvä. Mutta kun ahkerasti kuunneltiin, niin akku kului ja kun latauspaikal-

le oli 12 km:n matka, niin tein sähkölampun patterista yhdistämällä kuiva-akun, jolla tulin taas pitkän aikaa toimeen.

Kun syksyllä 1927 Käkisalmissa eräänä iltana tällä vanhalla koneellani kiertelin eetteriä, niin yht’äkkiä kuuluu: ”Täällä Lahti kokeilee kuuluvuutta ja pyytää ilmoittamaan kuuluvaisuudesta ja koneesta ym.” Siitä se sitten alkoi tämä radion kuuntelu, vaikka koneet ja merkit ovat minullakin monasti muuttuneet. Nyt kuuntelen Telefunkenilla ja katselen teeveetä.

Paljon on maailma muuttunut aikani. Muistan kun ensimmäiset raitiovaunut ilmestyivät Wiipuriin, samoin ensimmäiset autot sekä ensimmäinen lentokone lensi Neitsyt- niemen kentälle tuhansien ihmisten sitä ihmetellessä. Nyt odotan näköpuhelinta, kai niitä kohta on puhelinkioskeissakin. . .

Kelloseppämestari Niilo Penttisen muistelma 23. 9. 1972. (Hän oli syntynyt 1891 ja kuoli 1980).

Suvannon Seutuun muistelma lähetti tyttärensä

Paula Koho

Virkki-Käsityömuuseon vieraina Kantelatar perinnetapahtumassa 11. 5. 1990 kiinalainen opiskelija Eeva Meloni (äiti Mirja Virkki-Meloni) Tuula Jakovleff, ”Joonas” sarjakuva-neuvos, ensimmäinen Suomen Veikko Savolainen ja japanilainen vaihtokouluopilas.

HAITERMAAN, PANNUSAAREN JA LUPRANKYLÄN KYLÄJUHLAA VIETETÄÄN LEMPÄÄLÄSSÄ SUNNUNTAINA 30. PÄIVÄNÄ SYYSKUUTA 1990.

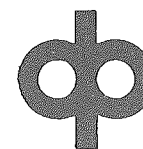
Aluksi osallistutaan klo 10 Lempäälän kirkossa alkavaan jumalanpalvelukseen ja sen jälkeen suoritetaan kunniakäynti Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä hautausmaalla.

Yhdessäoloa jatketaan Lempäälän Seurakuntatalossa. Ohjelman pääasiana on kyläläisten vapaa seurustelu aterioineen, mutta myös osanottajien toivotaan esittävän musiikkia, lausuntaa tai muuta ohjelmaa. Aterian ja päiväkahvin yhteiskustannus on noin 40 markkaa henkilöltä.

Kyläläiset perheenjäsenineen sekä myös ne, joilla on siteitä Haiterimahan, Pannusaaren tai Lupraan, ovat sydämellisesti tervetulleita yhteiseen kyläjuhlaamme!

Kyläjuhlatuomikunta

Tauno Hynnä
Kurkipolku 377
37550 MOISIO

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

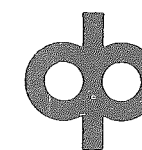
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

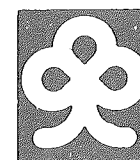
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvo — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ
OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1990 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
50 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 NARVA
Puhelin (931) 734 843

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
Vesilahden Osuuspankki
37370 NARVA
Käyttötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja
Viljo Purontaa

Toimituskunta
Helmi Uosukainen,
Uuno Pulakka,
Eero Koppanen,
Väinö Kekki ja
Marjo Ristilä-Toikka